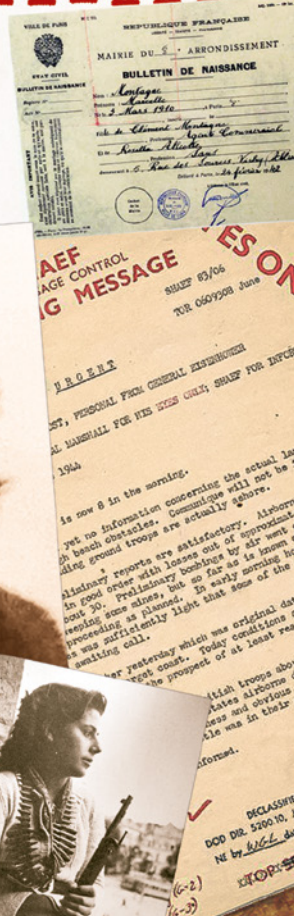

Sonia Purnellová

NEVIDITELNÁ ŽENA PŘÍBĚH AGENTKY VIRGINIE HALLOVÉ

Skutečný příběh špiónky,
ze které mělo strach
i samotné gestapo.

Chtěla se stát diplomatkou a poznávat svět. Místo toho se stala klíčovou osobou britské rozvědky a francouzského odboje. Dosud nezveřejněný biografický příběh Virginie Hallové, první ženy nasazené za nepřátelskou linií. Ženy, ze které mělo strach i samotné gestapo. Ženy, jejíž vytrvalost pomohla vyhrát nejdůležitější válku v dějinách.

„Ještě nikdy jsem nic takového nečetl. Každá strana je poutavá a nutí vás ji nejen číst, ale přímo vstřebat. V každém činu se skrývá akt neskutečné odvahy. Sonia Purnellová zajistila Virginii Hallové místo v panteonu hrdinů.“

– FOX News

„Čte se jako román. Popis fascinujícího života Virginie Hallové je v podání Purnellové jako homérský příběh – dobrodružný, akční a plný nadlidské odvahy.“

– The Columbus Dispatch

Sonia Purnellová

NEVIDITELNÁ ŽENA

Sonia Purnellová

NEVIDITELNÁ ŽENA

PŘÍBĚH AGENTKY
VIRGINIE HALLOVÉ

Přeložila Jitka Jiterská

metafora®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

A Woman of No Importance © 2019 by Sonia Purnell

Published by Viking, an imprint of

Penguin Random House, New York

Translation © Jitka Jiterská, 2020

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2020

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-468-8 (ePub)

ISBN 978-80-7625-467-1 (pdf)

ISBN 978-80-7625-100-7 (print)

Pro Sue
1951– 2017

Odvaha se projevuje mnoha způsoby.

Odboj byl životní styl... Připadali jsme si tam naprosto svobodní... jako neznámé a nepoznatelné verze sebe samých, jako lidi, na které už nikde nenarazíte a kteří existovali pouze v důsledku jedinečných a děsivých okolností (...), kteří skončili jako trosky nebo nebožtíci. Přesto bych ty okamžiky svého života označil za „šťastné“.

– **Jean Cassou, velitel odboje v Toulouse a básník**

Ideálním cílem totalitního režimu nejsou zapřisáhlí nacisté ani zapřisáhlí komunisté, ale lidé, kteří už nedokážou rozpoznat rozdíl mezi fakty a fikcí (tj. pravdivost prožitku) a rozdíl mezi pravdou a lží (tj. myšlenkové standardy).

– **Hannah Arendtová, *Původ totalitarismu***

Jsou to právě ty nespočetné, rozličné projevy odvahy a víry, které formují historii lidstva. Pokaždé, když hájíme své ideály, prosazujeme zlepšení životních podmínek ostatních, nebo když se postavíme proti nespravedlnosti, čeříme tím vodu vlnami naděje a spojujeme navzájem vlastní síly a odvalu, díky nimž vlny zesílí v proud, který pak dokáže strhnout i tu nejsilnější zeď.

– **Robert F. Kennedy**

SEZNAM POSTAV

KRYCÍ JMÉNA A JMÉNA POUŽÍVANÁ V TERÉNU JSOU V KNIZE PSÁNA KURZÍVOU. AGENTI ČASTO MÍVALI NĚKOLIK KRYCÍCH JMEN, ALE PRO PŘEHLEDNOST BYLA VYBRÁNA POUZE TA NEJVÝZNAMNĚJŠÍ.

Alain = Georges Duboudin

Antoine = Philippe de Vomécourt (také jako *Gauthier*, *major St. Paul*)

Aramis = Peter Harratt (také jako *Henri Lassot*)

Artus & Auguste = Henry a Alfred Newtonovi

Bishop = abbé Robert Alesch (také jako *René Martin*)

Bob = Raoul Le Boulicaut

Carte = André Girard

Célestin = Brian Stonehouse

Christophe = Gilbert Turck

Constantin = Jean de Vomécourt

Fontcroise = kapitán Henri Charles Giese

Georges = Georges Bégué

Gévolde = Serge Kapalski

Gloria = Gabrielle Picabiová

Lucas = Pierre de Vomécourt (také jako *Sylvain*)

Marie = Virginia Hallová (také jako *Germaine*,

Philomène, *Nicolas*, *Diane*, *Diana*, *Marcelle*, *Brigitte*,

Isabelle, *Camille*, *DFV*, *Artemis*)

Nicolas = Robert Boiteux (také jako *Robert Burdett*)

Olive = Francis Basin

Pépin = doktor Jean Rousset

René = Victor Gerson (také jako *Vic*)

Sophie = Odette Wilenová

Victoire = Mathilde Carréová (také jako *La Chatte*)

OBSAH

SEZNAM POSTAV	9
PROLOG	13
KAPITOLA PRVNÍ: SEN	21
KAPITOLA DRUHÁ: HODINA H PŘÍCHÁZÍ	44
KAPITOLA TŘETÍ: MÍ ZKAŽENÍ PŘÁTELE	77
KAPITOLA ČTVRTÁ: SBOHEM, DINDY	108
KAPITOLA PÁTÁ: DVANÁCT MINUT, DVANÁCT MUŽŮ	144
KAPITOLA ŠESTÁ: SÍŤ ŠPIONŮ	161
KAPITOLA SEDMÁ: KRUTÁ HORA	191
KAPITOLA OSMÁ: NEJHLEDANĚJŠÍ AGENT	223
KAPITOLA DEVÁTÁ: ZÚČTOVÁNÍ	255
KAPITOLA DESÁTÁ: MADONA Z HOR	287
KAPITOLA JEDENÁCTÁ: Z NEBES	322
KAPITOLA DVANÁCTÁ: LÉTA U CIA	358
EPILOG	384
PODĚKOVÁNÍ	388
POZNÁMKY	392

PROLOG

Francie se ocitla na pokraji úpadku. Vyhořelá auta, dříve naplněná drahocenným majetkem, stála chaoticky zabořená čumáky do příkopů a všechen milovaný náklad panenek, hodinek a zrcadel se po několik kilometrů válel v troskách všude kolem podél nevlídné cesty. Jejich vlastníci, mladí i staří, se svíjeli v horkém prachu, sténali, anebo už zcela ztichli. A přes ně se všemu navzdory neustále valily davy lidí, nekonečný zástup hladu a vyčerpání, který měl strach se být jen na pár okamžiků zastavit.

Deset milionů žen, dětí a starých mužů bylo na pochodu, všichni prchali před Hitlerovými tanky, které proudily přes hranici z východu a severu. Celá města se vyliďňovala, když jejich obyvatelé opouštěli domovy v marné snaze uniknout nacistické bleskové válce, jež je měla postihnout. Vedly se horečnaté debaty o německých vojácích, svlékajících se do pasu v radostném jáso-tu nad tím, jak snadné bylo nepříteli pokořit. Vzduch ztěžkl kouřem a mrtvolným zápachem. Kojenci strádali nedostatkem mléka a staří padli tam, kde se zastavili. Koně táhnoucí přetížené vetché vozy se zmáčení potem prohýbali pod jejich tíhou a chrčeli utrpením. Francouzská vlna veder v květnu 1940 byla svědkem největšího hromadného odchodu uprchlíků všech dob.¹

Den co den si davem klestilo cestu osamělé vozidlo

s nápadně krásnou mladou ženou za volantem. Svobodnice Virginia Hallová často mívala nedostatek benzinu i léků, přesto ve své francouzské armádní sanitce šlapala na plynový pedál a vyrážela vstříc blížícímu se nepříteli. Nevzdávala se, ani když německé junkersy s jekotem klesaly, aby mohly na všudypřítomné kolony aut vypouštět padesátikilové bomby, po jejichž dopadu zůstávaly na silnicích krátery a hořící vraky. Ani když se stíhací letouny proháněly nad vrcholky stromů, aby kulometnou palbou pokropily příkopy, v nichž se snažily ukrýt ženy a děti. Ani když francouzští vojáci dezertovali z vlastních jednotek, zahodili zbraně a utekli, někteří dokonce rovnou v tancích. Ani když jí do levé kyčle vystřelovala bolest, jak bez ustání protézou sešlapávala spojku.

Teď když jí bylo čtyřiatřicet, její mise po všech těch letech nekompromisního odmítání konečně dosáhla bodu zlomu. Ve vlastním zájmu, stejně jako v zájmu obětí, které sbírala na bojištích a rozvážela do nemocnic, nesměla selhat. Existovala spousta důvodů, proč tak daleko od domova dávala všanc život, aby pomohla cizí zemi, zatímco miliony ostatních to vzdávaly. V první řadě to bylo zjevně proto, že se už dlouho necítila tak plná života. Znechucená zbabělostí dezertérů nebyla s to pochopit, proč nepokračují v boji. Na druhou stranu ona neměla co ztratit. Francouzi měli stále ještě v živé paměti oběti první světové války, která si vyžádala životy téměř třetiny mladých mužů, a národ, který teď tvořili převážně vdovy a sirotci, se na další krveprolití jednoduše necítil. Zato Virginia měla v úmyslu vydržet až do konce, ať už ji boje zavedou kamkoli. Byla připravená přijmout jakákoli rizika, čelit libovolnému nebezpečí. Totální nasazení proti třetí říši jí mohlo svým zvráceným způsobem poskytnout poslední naději na klid v duši.

ALE ANI TO NEBYLO NIC VE SROVNÁNÍ S UDÁLOSTMI, JEŽ JI v životě ještě měly potkat a které se rozvinuly do homérovskeho vyprávění o dobrodružství, akci a zdánlivě trvalém pocitu neohroženosti. Služba Virginie Hallové Francii v létě 1940 byla pouze zkouškou před téměř sebevražednou misí namířenou proti tyranii nacistů a jejich francouzských poskoků. Stala se průkopnicí troufalých operací v podobě špionáže, sabotáže a podvratné činnosti za nepřátelskými liniemi v době, kdy ženy nebyly vnímány jako hrdinky a jejich podíl na boji byl chápán spíš jako podpurný a tišící bolest. V době, kdy se očekávalo, že budou dobře vypadat, poslušně se chovat a důležitou práci přenechají mužům. V době, kdy hendikepované ženy – ale i muži – zůstávaly zavřené doma a většinou vedly ploché, neuspokojivé životy. Skutečnost, že mladá žena, která za tragických okolností přišla o nohu, splnila nejpřísnější kritéria a překonala předsudky, dokonce i nesouhlas s tím, aby pomáhala Spojencům vyhrát druhou světovou válku, byla ohromující. Fakt, že partyzánská vůdkyně jejího formátu zůstává do dnešního dne tak málo známá, je těžko uvěřitelný.

Přesto by si to tak Virginia zřejmě přála. Pracovala v utajení a tak byla také nejšťastnější. Dokonce i její spojenci ve Francii žili v domněnání, že zřejmě nemá domov, rodinu ani zázemí, jen spalující touhu porazit nacisty. Neznali její skutečné jméno ani národnost, snad ani netušili, jak se mezi ně vlastně dostala. Neustále měnila vzhled a vystupování, dokázala se objevit bez povšimnutí kdekoli ve Francii, aby stejně náhle zase zmizela; v průběhu války byla velkou hádankou a v mnoha ohledech jí zůstala i po jejím skončení. I dnes zabralo pátrání po jejím příběhu tři roky mravenčí práce, která z londýnského národního archivu vedla přes písemné záznamy o odboji v Lyonu a v oblasti výsadek parašutistů v Haute-Loire až k soudním spisům v Paříži, a dokonce i do mra-

morových chodeb ústředí CIA v Langley. Hledání mě provedlo devíti úrovněmi bezpečnostní prověrky až do samého srdce současné americké špionáže. O psychické zátěži při působení na nepřátelském území jsem diskutovala s bývalým členem britských zvláštních jednotek a vysloužilými zpravodajskými důstojníky na obou stranách Atlantiku. Dohledala jsem dlouho postrádané spisy, jen abych zjistila, že další se záhadně ztratily nebo o nich nikdo nic neví. Celé dny jsem strávila kreslením diagramů, které propojovaly výsledky jejích misí s desítkami různých krycích jmen; měsíce pátráním po uchovaných úryvcích z těch záhadně „zmizelých“ dokumentů; roky vyhrabáváním zapomenutých listin a memoárů. Nejlepší partyzánští vůdci pochopitelně neudělají budoucím historikům tu radost, že si v pět hodin ráno zapíšíou podrobné poznámky o nočních operacích, a pokud nějaké záznamy přece jen existují, jsou často nesouvislé a vzájemně si odporují. Tam, kde to bylo možné, jsem se držela verze událostí, kterou mi vyprávěli lidé, jejichž příběhy se nejvíc shodovaly. Občas to však vypadalo, jako bychom s Virginíí spolu hrály hru na kočku a myš; jako by z hrobu, ve kterém spočívá, „nebyla ochotná mluvit“ o tom, co dělala – přesně jak to sama říkávala.

V jejím tajemném vesmíru, kde v podstatě celá Evropa od Severního moře až po ruské pohraničí podléhala kontrole nacistů, byla důvěra nedostupný luxus. Utajení bylo stejně životně důležité jako ukrytá pistole značky Colt. A přesto v době, kdy se zdá, že se svět opět sklání směrem k nejednotnosti a extremismu, její příklad soudržnosti, ve snaze dostat vyšším ideálům bez ohledu na hranice, vyniká víc než kdy jindy.

Ani vládní úřady mi nebyly při skládání mozaiky příliš nápomocné. Spousta relevantních záznamů zůstává pro další generace nedostupná – i když se mi jich pro tuto knihu přece jen podařilo několik odkrýt, a to s nedoce-

nitelnou pomocí dvou bývalých zpravodajských důstojníků. Mnohem víc jich skončilo v plamenech při ničivém požáru ve francouzském národním archivu v sedmdesátých letech minulého století, což v oficiálních zprávách zanechalo nevyplnitelnou mezeru. Celé stohy papírů v národním archivu (NARA) ve Washingtonu, D. C., byly zjevně špatně zařazeny nebo snad někam založeny a jejich seznam byl podle všeho ztracen při stěhování. Z původních dokumentů Oddělení pro zvláštní operace (SOE) britské tajné služby, pro kterou Virginia pracovala v letech 1941 až 1944, se zachovalo pouze patnáct procent. Ale i přes všechny tyto výzvy a odbočky do temných a skrytých uliček její příběh nikdy nezklamal; naopak se vždy znovu ukázalo, že je mnohem výjimečnější, jeho postavy mnohem zajímavější a význam ještě větší, než bych si kdy mohla představit. Navždy dokázala změnit pohled na špionážní činnost i na ženy ve válce – včetně vývoje válečné situace ve Francii.

Nepřátelé Virginie byli mnohem zavilejší a její chování troufalejší v porovnání s tím, co dnes ukazují mnohé hollywoodské kasovní trháky. Přesto je tento divoký příběh pravdivý a Virginia je skutečná hrdinka, jež se nevzdala, i když se všechno zdálo být ztracené. Nemilosrdný svět podvodů a intrik, ve kterém žila, dost možná inspiroval Iana Fleminga ke stvoření Jamese Bonda, přesto ona měla k tomu, stát se dokonalou špiónkou, mnohem blíž. Nakonec stejně jako chladnokrevný, brilantní a smyšlený agent Bond i ona pochopila nutnost splynout s davem a držet si odstup od přátel i nepřátel. Tam, kde Bonda znal jménem každý mezinárodní padouch, jí se podařilo nepozorovaně proklouznout. Tam, kde Bond řídil honosný Aston Martin, ona cestovala vlakem, tramvají anebo bez ohledu na svoje postižení chodila pěšky. Tam, kde se zdálo, že Flemingova postava hladce stoupá na vrchol, Virginia musela bo-

jovat o každý centimetr uznání a autority. Její úsilí z ní udělalo to, čím byla: osobnost, jež dokázala ve své utajované existenci nejen přežít, ale dokonce i uspět v životě, který zlomil mnohé ostatní, pro danou činnost zjevně lépe disponované. Nebylo se čemu divit, že mi současný šéf britské tajné služby MI6 sdělil, že hledají takové nováčky, kteří neplkají a nepředvádějí se, ale musejí být schopní se „v životě dokázat prosadit“.²

Virginia byla lidská bytost se všemi nedostatky, strachy a nejistotami, které zažíváme i my ostatní, a možná i víc, ale právě to jí pomohlo porozumět nepřátelům. Instinkt ji zradil pouze jednou a přineslo to katastrofální následky. Většinou však své demony porazila a postupem času si vydobyla důvěru, obdiv a nakonec i vděk tisíců lidí. Setkat se s Virginií znamenalo nikdy na ni nezapomenout. Až do konce své poválečné kariéry v CIA v šedesátých letech zůstávala pokrokovou ženou, která nám má co říct i dnes.

Stále se vedou ostré diskuse o ženách bojujících na frontách po boku mužů, ale Virginia mužům velela hluboko v nepřátelském území již před osmdesáti lety. Prožila šest let evropské války tak zblízka, jak ji měl možnost poznat jen málokterý Američan. Znovu a znovu dávala všanc život, ne snad proto, že by byla tak horlivý vlastenec, ale z lásky a úcty ke svobodě ostatních. Vyhazovala do vzduchu mosty a tunely, obelhávala, obchodovala a stejně jako agent 007 měla povolení zabíjet. To, na čem se podílela, byla velmi moderní forma boje založená na propagandě, klamu a formování vzpoury zevnitř – což jsou techniky, které jsou nám všem dnes stále známější. Ale její cíle byly ušlechtilé: chtěla chránit, nikoli ničit, znovu nastolit svobodu, nikoli ji odstranit. Nehnala se za věhlasem a slávou, těch se jí stejně nikdy nedostalo.

Toto nemá být válečná zpráva o bitvě o Francii ani analýza měnících se podob špionáže nebo vzrůstající

role tajných služeb, nicméně to všechno pochopitelně utkává silné a dramatické pozadí příběhu Virginie Hallové. Tato kniha je spíš pokusem ukázat, jak jedna žena skutečně dokázala zvrátit průběh historie. Jak se nepřízeň osudu, odmítání a utrpení někdy mohou proměnit v odhodlání a koneckonců i ve vítězství, a to i na pozadí strašlivého konfliktu, který vrhá dlouhý stín na náš dnešní způsob života. Jak ženy mohou vystoupit ze škatulky představ o tom, co je ženské, a postavit se veškerým stereotypům, pokud k tomu dostanou příležitost. A jak zoufale naléhavé situace během války mohou, ať se to zdá jakkoli zvrácené, vytvářet příležitosti, které by za normálních okolností žel zůstaly nedostupné.

Virginia, která sloužila u britských i amerických tajných služeb, samozřejmě nepracovala sama. Na podpůrné role lékařů, prostitutek, manželek farmářů, učitelů, knihkupců a policistů se také zapomnělo, byť za svou statečnost často draze zaplatili. To, co dělali, bylo inspirováno ušlechtilými a romantickými ideály, stejnou měrou si však byli vědomi, že neúspěch či zajetí povedou k osamělé a strašlivé smrti. Některé zkorumpované a děsivé postavy třetí říše byly Virginii a jejími kontakty posedlé a neúnavně se ji snažily odstranit, včetně celého hnutí, které pomohla vytvořit. Navzdory tomu všemu, když roku 1944 nadešla hodina osvobození Francie, utajené vojsko, které vybavila, vycvičila a někdy proti očekávání i řídila, pomohlo Spojencům dosáhnout úplného a konečného vítězství. Ani to jí však nestačilo.

KAPITOLA PRVNÍ

SEN

Barbara Hallová měla všechno promyšlené. Vychovávala svou jedinou dceru a nejmladší dítě, Virginii, narozenou 6. dubna 1906, v očekávání, že ji jednou výhodně provdá. Jako ambiciózní mladá sekretářka minulého století to Barbara vyhrála, když si za manžela vzala svého šéfa Edwina Lee Halla (známého jako Ned), bohatého bankéře a majitele kina v Baltimoru, a už nikdy nechtěla jinak. Její náhlý společenský vzestup mezi inteligentní smetánku východního pobřeží z ní, alespoň podle její vlastní rodiny, udělal náfuku. Koneckonců Nedův otec John W. Hall sice ve svých devíti letech utekl na moře na jedné z rodinných plachetnic, ale nakonec se oženil s dědičkou a stal se prezidentem První národní banky. Johnův bratr, Virginiiin prastrýc Robert, byl nejvýše postavený muž marylandského žokejového klubu. Barbara viděla, že staří Hallové žijí v přepychu – vstupní hala jejich opulentního městského domu v Baltimoru prý byla tak široká, že by se v ní otočil kočár tažený koňmi – a ona toužila po tomtéž. Ale Ned nedokázal k Barbařinu zjevnému zklamání rodinné bohatství udržet, natož ho rozmnožit, a tak byla domácnost Hallových mnohem skromnější. Venkovské sídlo Neda a Barbary na farmě Boxhorn v Marylandu bylo noblesní, avšak nebylo vybavené ústředním topením a vodu museli čerpat z potoka. Byl v centru Baltimoru byl sice elegantně zařízený, ale

pouze pronajatý. A tak bylo povinností Virginie pozvednout Hallovy zpátky do jejich někdejších společenských kruhů tím, že se výhodně provdá.

Barbara tehdy s mateřskou spokojeností pozorovala, jak dceru obletují relativně zámožní nápadníci. Než přišla o nohu, byl její půvab tak nepřehlédnutelný, že ji přátelé na fajnové soukromé střední škole Roland Park Country titulovali „donna Juanita“. Byla vysoká, měla dlouhé nohy, oříškově hnědé oči a úsměv, pod kterým tály ledy (pokud zrovna měla chuť ho použít), byla neobvykle energická a pro mladé muže, kteří snili o jejím zkrocení, představovala neodolatelnou výzvu. Virginia však projevy mužské přízně opovrhovala a svou nezávislost projevovala tím, že kdykoli to šlo, nosila chlapecké kalhoty a kostkované košile. „Musím mít svobodu,“ napsala do školní ročenky roku 1924, když jí bylo osmnáct, „a to tak velkou, jak jen budu chtít.“ Říkala a dělala jen pramálo z toho, co by se shodovalo s velkými plány její matky.

Virginia si libovala ve vzpouře vůči společenským konvencím. Na lovu střílela puškou, stahovala králíky z kůže, jezdila na neosedlaném koni a jednou přišla do školy se živým hadem omotaným kolem ruky. Bylo patrné, že to nebojácné mládě „Dindy“, jak jí doma říkali, toužilo po dobrodružství stejně jako jeho dědeček námořník. I kdyby to mělo znamenat věčné nepohodlí. Skutečnost, že v Park Country usilovně, až dickensovsky vyžadovali, aby okna budovy zůstávala otevřená i v mrazivém počasí – což znamenalo, že dívky chodily na vyučování v kabátech, rukavicích a čepicích –, ji osobně vůbec netrápila.

Dindy sama sebe popisovala jako „vrtošivou a náládovou“¹ – takový názor sdíleli i spolužáci, kteří jí však přiznávali iniciativu a organizační talent. Pohlíželi na ni jako na přirozeného vůdce a zvolili ji předsedkyní třídy, šéfredaktorkou školního časopisu, kapitánkou týmu, a do-

konce i „třídní hlasatelkou“. Její starší bratr John studoval na univerzitě v Iowě chemii, načež začal dle očekávání pracovat pro otce. Naproti tomu Virginia ráda objevovala nepoznané a spolužákům dokazovala, že od ní nelze očekávat nic míň než nečekané. Její vrstevníci ji považovali za tu „nejoriginálnější“, což byla pocta, kterou si očividně užívala; přiznávala, že se snažila žít tak, aby „své pověsti dostála za všech okolností“.² Jestliže byl Ned k takovému individualistickému postoji k životu shovívavý, Barbara měla zcela odlišné představy. Paní Hallová si usmyslela, že by se dcera měla vzdát zájmu o dobrodružství výměnou za mnohem větší poklad v podobě bohatého manžela a moderního domu. V devatenácti letech se Virginia řádně zasnoubila a vypadalo to, že ji čeká život omezený pouze na domácnost podobně jako mnoho dalších dospívajících dívek, jež vyrůstaly ve dvacátých letech.

Jakkoli vyhovující se zazobaný snoubenec jevil matce, Virginii jeho neustálé povyšování a podvádění vytáčelo. Ano, od mladých „dam“, kterou Virginia byla, se vždy očekávalo, že se svým mužům podrobí, ale s příchodem do Baltimoru se ve vzduchu začala vznášet vzpoura, což bylo pro mladá ptáčka milující nezávislost typické. *Ptáčka* byl nový druh mladých žen, které porušovaly pravidla z doby prohibice a pobuřovaly starce tím, že si stříhaly vlasy nakrátko, kouřily a tančily na jazzovou hudbu. Odmítaly jednostranná omezení tradičního manželského svazku a mnohem aktivněji se zapojovaly do politiky, v neposlední řadě proto, že americkým ženám bylo v roce 1920 (po století protestů) přiznáno právo volit. Virginia se rozhlédla kolem sebe: život v domácnosti by ji dusil a zdálo se, že svět nabízí lákavé, nepoznané svobody. A tak snoubence k jeho nemalému rozhořčení poslala k vodě. (Ukázalo se, že její rozhodnutí bylo správné, jelikož si později údajně prošel třemi nešťastnými manželstvími poznamenanými cizoložstvím.)

Virginia sdílela matčin smysl pro vysoké ambice, ale začala je směřovat spíš ke kariéře a objevování světa než ke shánění neschopného manžela, jakkoli zámožného. Barbara v mládí neměla jinou možnost než pracovat jako sekretářka; koncem 19. století bylo mladé ženě ze skromných poměrů otevřeno jen velmi málo příležitostí. Touha její dcery po práci daleko od domova namísto celoživotního volného času stráveného v manželství jí nešla do hlavy. To pravidelné rodinné výlety do Evropy, když byla ještě dítě, a vliv vždy upravené německé chůvy ve Virginii probudily chuť po svobodném cestování. V jazycích ve škole vynikala a snila, že je využije k tomu, aby se seznámila, jak sama říkala, se „zajímavými“ lidmi a stala se velvyslankyní; patrně ji neodradila ani skutečnost, že tak vysoké pozice byly až doposud vyhrazeny pouze mužům. Dindy si usmyslela dokázat sama sobě, že se mužům vyrovná, a za tímto účelem jí zbožňovaný otec (ke kterému měla neobyčejně blízko) dovolil strávit dalších sedm let studiem na pěti různých prestižních univerzitách.

Začala v roce 1924 v Cambridgi v Massachusetts na Radcliffu (nyní je součástí Harvardu), ale intelektuální atmosféra ve škole ji nudila, a tak v roce 1925 přešla na o něco progresivnější Barnard College na Manhattanu, kde si užívala divadel na Broadwayi. Stále však měla na paměti, že když odmítla jednoho nápadníka, očekává se, že se rychle přizpůsobí a najde si jiného vhodného manžela. Žádného takového se jí však nedařilo objevit. A na učitele, kteří ji označovali jako „průměrnou studentku“, jež se nepodílela na žádných aktivitách v kampusu ani nedocházela na hodiny tělesné výchovy, Virginia také zrovna nezapůsobila. Její nejoblíbenější předměty byly francouzština a matematika (latinu a teologii nenáviděla), ale přestože „měla vše splněno“, známky dostávala nejčastěji průměrné a školu nedokončila. Věděla,

že vysokoškolské vzdělání potřebuje, ale už se nemohla dočkat, až začne žít ve skutečném světě. A Barnard jí možná stále ještě příliš připomínal domov, než aby se jí tam mohlo dařit.

Zdálo se, že obzory by jí mohla rozšířit Paříž, a tak rodičům namluvila, že by se jí vedlo lépe, kdyby mohla odjet do zahraničí. Jako spousta dalších zámožných Američanů z východního pobřeží před ní i po ní shledávala Virginia francouzské hlavní město elegantní bránou ke svobodě. Stovky mladých Američanů každý týden pravidelně nastupovaly na zaoceánský parník Cunard směřující do Evropy, domů pak posílaly zprávy, jak u moderních žen v Paříži – takzvaných *garçonnes* – nikomu jejich nezávislost, fyzická zdatnost ani androgynní vzezření nevadí a že pracují a milují se, jak se jim zlíbí. A tak se roku 1926 dvacetiletá Virginia také odstěhovala na druhou stranu Atlantiku, daleko od matčiných únavných deziluzí, a zapísala se na École Libre des Sciences Politiques na levém břehu Seiny. V průběhu takzvaných *années folles* v období mezi dvěma válkami namísto americké prohibice a rasové segregace objevila strhující rozmanitou uměleckou, literární a hudební scénu, která přitahovala takové spisovatele, jakými byli Francis Scott Fitzgerald, Gertrude Steinová a Ernest Hemingway, nebo legendární černošskou tanečnici Josephine Bakerovou (známou vystoupeními v rytmu charlestonu ve Folies Bergère a později službou v odboji). V kavárnách v Saint-Germain a jazzových klubech na Montmartru Virginia potkávala herečky, závodní jezdce, intelektuály a začínající politiky. Ta smělá mladá žena z Baltimoru kouřila, pila a tančila se všemi a byla mnohem víc uchvácená tím, co se naučila od nových okouzlujících přátel než od svých učitelů. Tady konečně měla pocit, že může být sama sebou.

Bezstarostný životní styl neopustila, ani když se na podzim 1927 přemístila do Konzulární akademie ve

Vídni, aby studovala jazyky, ekonomii a novinařinu. Na rozdíl od New Yorku tady všemi předměty hladce procházela, požadované známky získávala s minimálním úsilím a našla si i dostatek času na radovánky na divokých večírcích ve městě. Vysoká, štíhlá a nyní i elegantně oblékaná podle nejnovějších evropských trendů Virginia přitahovala spoustu pánské pozornosti; obzvlášť pak jednoho muže – šviháckého polského armádního důstojníka Emila, který ji doprovázel na romantických procházkách po březích Dunaje. Obdivoval její nezávislost a tím si získal její srdce jako ještě nikdo předtím. Nicméně otec (zřejmě nabádán Barbarou) se ohrazoval vůči jeho nejistému původu a myšlence, že by se dcera navždy usadila v Evropě a on už by ji nikdy nespatriil, a tak Virginii zakázal se s ním nadále vídat. Ačkoli ji to rozrušilo, obvykle tvrdohlavá dívka svého milovaného Neda (jak mu říkala) poslechla a neoficiální zasnoubení zrušila. Po nějakou dobu si schovávala Emilovu fotografii, ale ničím víc se její vzdorovitost neprojevila. Svého milého už nikdy neviděla, až později zjistila, že zřejmě zahynul na jaře 1940 jako jeden z tisíců polských důstojníků, které chladnokrevně popravila a v masových hrobech v katyňském lese pohřbila ruská tajná policie.

Jakmile překonala žal, vrátila se Virginia z Evropy domů jako zcela jiná žena než ta, která odplula v roce 1926. Nejenže přijela s vysokoškolským diplomem, ale i s palčivou vírou v emancipaci žen. Ty tři bezstarostné roky jí vstúpily hlubokou a trvalou lásku k Francii a ke svobodě, kterou její obyvatelé vyznávali. Tato vášeň měla v budoucnu obstát vůči veškeré krutosti a pohánět ji, aby dávala všanc život a ochránila to, čemu říkala moje „druhá vlast“. Virginia rovněž pilovala znalosti pěti cizích jazyků – z nichž nejužitečnější byly francouzština a němčina, ale mluvila také španělsky, italsky a rusky –, ačkoli nikdy nebyla schopná zbavit se amerického způ-

sobu převalování slov. Nicméně byla velmi zběhlá v evropské kultuře, geografii a zejména pak politice. Když žila ve Vídni, pozorovala, jak fašistická uskupení vítězí v krvavých politických nepokojích. Při výletech za hranice se stala svědkem rostoucí popularity národní socialistické strany Adolfa Hitlera, která stála na jeho příslibu, že Německo je pro něj prioritou číslo jedna, načež se jeho norimberská shromáždění stala masivní ukázkou nacistické polovojenské síly. V nedaleké Itálii diktátor Benito Mussolini už v roce 1925 vyhlásil válku demokracii jako takové a od té doby začal budovat policejní stát. Sledovala, jak se nad obzorem stahují temná mračna nacionalismu. Mír v Evropě a její opojný „*belle vie de Paris*“ byly v ohrožení.

Do Marylandu na farmu Boxhorn se Dindy vrátila v červenci 1929, krátce předtím, než o to, co zbylo z rodinného majetku, Hallovi nadobro přišli při krachu burzy na Wall Street a následné hospodářské krizi. Bratr John ztratil místo v rodinném obchodu s realitami a financemi, který byl pod silným tlakem, a zdálo se, že pochmurná nálada ovlivnila Virginiino postgraduální studium francouzštiny a ekonomie na univerzitě George Washingtona ve Washingtonu, D. C. Její docházka byla nepředvídatelná, nicméně známky postačovaly k tomu, aby se mohla na ministerstvu zahraniční ucházet o vysněné místo profesionálního diplomata. S mladickým sebevědomím a znalostmi cizích jazyků a bohatými studijními zkušenostmi předpokládala, že v nezbytné přijímací zkoušce uspěje. Skutečnost, že z patnácti set důstojníků diplomatické služby bylo pouze šest žen, ji měla dostatečně varovat. Odmítnutí přišlo rychle a nemilosrdně. Pohlaváři na ministerstvu zřejmě nejsou ochotní ve svých řadách trpět ženy, svěřila se příteli Elbridgi Durbrowovi, avšak s porážkou se nemínila smířit a plánovala „proniknout dovnitř zadními vrátky“.³

Mezitím se snažila podporovat otce, který se potácel od jednoho obchodního neúspěchu ke druhému, v tíživé situaci si dělal obavy o tisíce nezaměstnaných a čelil vyhlídce vlastního krachu. Dne 22. ledna 1931 vyšel Ned ze své kanceláře v centru Baltimoru, postižen těžkým infarktem se zhroutil na chodník a o pár hodin později zemřel. Jeho odchod v pouhých devětapadesáti byl pro rodinu velkou ranou, pro Virginii snad největší. Svoji mladou troudalou Dindy zbožňoval, byl shovívavý k její zálibě v tradičně mužských činnostech, jako byl lov, dokonce jí pořídil vlastní zbraň. Teď odešel a s ním i většina peněz. John se ženou a dvěma dětmi se nastěhovali k Barbaře na farmu Boxhorn, aby ušetřili, a očekávalo se, že Virginia s nimi povede poklidný život. Tak stísnující dohoda byla snesitelná pouze chvíli a dívka se už brzy zase ucházela o práci. Po sedmi měsících strávených doma se v srpnu 1931 netrpělivě vydala na cestu za úřednickou prací na americkou ambasádu ve Varšavě. Brala dva tisíce dolarů ročně, což byl slušný plat (a o třetinu vyšší než průměrný příjem amerických domácností v průběhu hospodářské krize, kdy spousta rodin žila na hranici chudoby). Také konečně vypadla z Baltimoru a stala se zaměstnankyní ministerstva zahraničí. Ale i přes veškeré vzdělání a vysoká očekávání to dotáhla pouze na pozici sekretářky stejně jako její matka.

Nicméně Virginia v práci udělala okamžitý dojem, když všechny povinnosti – šifrování a dešifrování telegramů, vyřizování pošty, zařizování diplomatických víz a odesílání zpráv o stále napjatější politické situaci zpátky do Washingtonu – plnila iniciativně a s chutí. Varšava byla pulzující město s největší židovskou populací v Evropě, ale Polsko (nezávislý stát teprve od první světové války) se riskantně tísnilo mezi dvěma velmocemi, Německem a Ruskem, a jeho budoucnost byla nejistá. Bylo to poučné místo i doba a Virginiiny sympatie k Polákům

byly bezpochyby umocněny vzpomínkami na milostný vztah s Emilem. Snad díky výcviku v šifrování mohla poprvé nahlédnout do lákavého světa zpravodajské služby. Ať to bylo jakkoli, měla pocit, že její bohaté znalosti a zkušenosti nejsou za psacím strojem dostatečně využívány. O rok později se tedy s podporou nadřízených – včetně přítele Elbridge, který byl jejím vicekonzulem – znovu přihlásila k přijímací zkoušce do diplomatického sboru. U ústního testu si byla obzvlášť jistá a ukázalo se, že je vynikající kandidátka, když hned napoprvé dosáhla stoprocentního skóre. Věděla, že při osobním setkání dokáže zapůsobit a být přesvědčivá. Ale nějakým záhadným způsobem se k ní dokumenty s otázkami k ústní zkoušce nikdy nedostaly, a tak promeškala přihlašovací termín. Když už si myslela, že ji konečně přijmou do samotného srdce ministerstva zahraničí, byla znovu vypuzena na jeho periferii.

O sedm měsíců později s pocitem marnosti požádala o přeložení do Smyrny (nyní Izmir) v Turecku, což bylo dokonalé místo pro někoho, kdo rád pobýval venku, v těsné blízkosti lagun a slanovodních mokřin v deltě Gedizu, známých svými pelikány a plameňáky. Když tam v dubnu 1933 dorazila, zjistila, že její povinnosti nejsou o nic náročnější než ve Varšavě a že o Smyrnu vskutku není tak velký strategický zájem. Nicméně bylo to právě tam, na tak nepravděpodobném místě, kde se odvážná a snad ještě naivní mladá žena proměnila v mimořádně statečnou bytost a kde jí osud přihrál šanci, která jí změnila život. To, co se stalo v místě, kde se řeka Gediz vlévá do Egejského moře, napomohlo zformovat budoucnost jednoho vzdáleného národa ve světové válce, jež měla vypuknout až za šest let.

Brzy po příjezdu začala Virginia svolávat skupinky přátel k loveckým výpravám na bekasiny do močálů. V pátek 8. prosince se za jasného vlahého úsvitu přípra-

vovala na další den plný zábavy, vzala si svou drahocennou brokovnici ráže dvanáct, kterou jí daroval zesnulý otec. Ten den se venku vyskytoval dostatek dlouhozobé kořisti a ve skupině podobně smýšlejících lovců panovalo velké vzrušení, přestože bekasiny bylo kvůli jejich nevyzpytatelnému způsobu létání vždy obtížné trefit. Virginia byla odjakživa soutěživý typ a snad to byla právě její dychtivost být první, kdo uloví jednoho z těch dobře se maskujících ptáků, co ji rozptýlilo a nejspíš i přimělo nezajistit pojistku zbraně. Ať tak či tak, když přelézala drátěný plot prorostlý vysokým rákosím, klopýtla, a jak padala, zbraň jí sklouzla z ramene a zamotala se do dlouhého kabátu. Natáhla se pro ni, ale při tom se z bezprostřední blízkosti střelila do levého chodidla.

Hrůzu nahánějící krvavá skvrna obarvila bahnité vody delty, zatímco ona upadla do bezvědomí. Zranění bylo vážné – nábojnice, kterou vypálila, byla velká, tupá a plná olověných broků, jež se zaryly hluboko do nohy. Přátelé se zoufale snažili zastavit krvácení improvizovaným škrtidlem, zatímco ji odnášeli k autu a uháněli do nemocnice ve městě. Lékaři ve Smyrně jednali rychle a další tři týdny se zdálo, že se její stav zlepšuje a Virginia se zotavuje. Přátelům – a ústředí ministerstva zahraničí ve Washingtonu – se ulevilo, když byli informováni, že se mladá žena za pár měsíců vrátí zpátky k běžnému životu. Místní lékaři však ještě nevěděli, že jí do otevřených ran pronikla prudce nakažlivá infekce. Těsně před Vánocemi se její stav rapidně zhoršil, načež bylo nutné naléhavě povolat vedení americké nemocnice v Istanbulu se dvěma sestrami. Než po čtyřiaadvacetihodinové jízdě vlakem konečně dorazili, noha otekla a začala černat, hnijící maso již bylo cítit a celé Virginiino tělo se zmítalo v divokých návalech bolesti. Tým Američanů okamžitě poznal, že došlo k nejhoršímu: objevila se gangréna a začala se zespodu rychle šířit. V době, kdy neexistovala

antibiotika a nebyla k dispozici žádná jiná terapie, hrozilo, že organismus vypoví službu. Když na Štědrý den chirurgové Virginii amputovali levou nohu pod kolenem, v posledním zoufalém pokusu jí zachránit život, stála mladá žena na pokraji smrti.⁴ Bylo jí sedmadvacet let.

Amputace proběhla v rámci možností dobře, ale když se Virginia probrala z mrákot, nic nedokázalo zastavit její stesk po bývalém životě. Konzulát v Izmiru poslal do Washingtonu telegram, že u „úřednice Hallové“ probíhá „klidový režim bez komplikací“ a zotavení se předpokládá v průběhu dvou až tří týdnů, nicméně návrat k pracovním povinnostem bude trvat mnohem déle. Virginia si zpočátku nedokázala představit žádnou budoucnost, kterou by dokázala snést. Život se jí smrskl na nemocniční lůžko a – což bylo mnohem horší – lítost ostatních. A jak to jen řekne matce, která nikdy nechtěla, aby odjížděla tak daleko, a navíc už měla za sebou ztrátu svého milovaného Neda? Prostřednictvím změní živých představ plných krve a utrpení Virginia znovu a znovu po celý zbytek života prožívala každý okamžik toho osudového dne, čímž se trestala za svou nedbalost.

Americký konzul Perry George poslal do Washingtonu telegram se žádostí, aby vrchní důstojník informoval paní Hallovou o dceřině nehodě, „jak nejopatrněji to půjde“. Avšak přesně jak se Virginia obávala, matku ta otřesná novina zdrtila. O tragédii se brzy psalo i v tisku, následná vlna veřejných sympatií Barbaře ale příliš nepomohla, byla strachy bez sebe, že o svého nejmladšího potomka stále ještě může přijít. Teprve 6. ledna dostala ze Smyrny zprávu, že se Virginia nachází mimo ohrožení života. Americký lékař se konečně vrátil do Istanbulu s pocitem úlevy, že to pacientka zvládla.

O jedenáct dní později se znovu zvonilo na poplach. Propukla nová infekce, zřejmě sepse, což je potenciálně

smrtelná otrava krve. Místní lékaři zoufale bojující o Virginii život jí do kolene, ve snaze ho zachránit, vstříkli záhadné sérum, zatímco každou hodinu vše telefonicky konzultovali s Američany v Istanbulu. I v dnešní době moderní medicíny by byl její stav kritický; tenkrát byly její šance na přežití v podstatě mizivé. Každodenní bolesti, když jí sestry převazovaly hnisem nasáklé obvazy na trčící kosti, byly téměř nesnesitelné a srdce jí často nekontrolovatelně bušilo.

Jedné noci, když blouznila v důsledku infekce, která proudiva jejím tělem, měla Virginia jasné vidění. Ačkoli byl zbytek rodiny doma, tisíce mil daleko, zesnulý otec se objevil u její postele s prostou zprávou: nesmí to vzdát, její „povinností je přežít“, ale pokud by tu bolest skutečně nedokázala vydržet, vrátí se pro ni. Přestože Virginia nebyla z formálního hlediska naprosto nijak nábožensky založená, skutečně věřila, že k ní Ned promlouval. Jeho slova jí držela jako mocná síla a v průběhu let často mluvila o tom, jak na ni naléhal, aby o svůj život bojovala.⁵ A tak v podstatě sama, až na to zjevení, vedla svou první, avšak nikoli poslední velkou bitvu o přežití. Pokud by i po tak strašlivých mukách měla přece jen zůstat naživu, měla pocit, že by zvládla přetrpět snad cokoli, co by jí život přivedl do cesty. Nedopustila by, aby jí vlastní osudová chyba stála v cestě, už kvůli otci.

Skutečně se téměř zázrakem vzpamatovala a konzula, který jí v nemocnici poctivě každý den navštěvoval, ohromila svou houževnatostí. Nakonec ji převezli do modernější nemocnice v Istanbulu na další rekonvalescenci. Během dlouhých vleklých týdnů zotavování se rozhodla, že se sebou nenechá zacházet jako s invalidou. V květnu 1934 navzdory radám lékařů i zaměstnavatele trvala na tom, že se do práce na konzulát vrátí hned následující den po propuštění z nemocnice. Bylo to děsivé rozhodnutí. Místní lékaři jí mohli poskytnout pouze tu

nejprimitivnější a špatně padnoucí dřevěnou protézu, takže byla odkázaná na berle; po měsících strávených na lůžku byla chůze i na krátkou vzdálenost velmi vyčerpávající. Tenkrát ve Smyrně neexistovala téměř žádná následná lékařská péče a bolest v ráně byla stále mučivá. Poprvé se cítila osamělá, daleko od domova, takže fyzické i psychické zhroucení na sebe nenechalo dlouho čekat. „Přesně to jsem předvídal a snažil se tomu zabránit, ale slečna Hallová nechápala rozsah nesnází, jimž bude muset čelit,“ zpravit konzul Perry telegramem ministerstvo zahraničí ve Washingtonu. „Tento experiment byl bolestný pro všechny.“⁶

Během několika dní nastoupila Virginia na loď směřující do Spojených států a o měsíc později dorazila 21. června do New Yorku, kde na ni na molu čekala rodina a pozorovala, jak se k nim opatrně belhá. Virginii přijali do nemocnice, kde podstoupila sérii takzvaných „nápravných operací“, téměř s jistotou zahrnujících další zkracování končetiny, aby se předešlo infekcím požírajícím tkáň a mohla být vybavena novou protézou. Ta, ač jakkoli moderní dle standardů třicátých let, byla těžkopádná a připínala se koženými pásky ke korzetu kolem pasu.⁷ V horkém počasí se jí kůže odírala o pokožku a na končetině se tvořily krvácivé puchýře. Přestože byla dřevěná s hliníkovou dutou spodní částí, vážila dobrých tři a půl kila. Jen pouhé přemísťování se z místa na místo bylo zkouškou Virgininiiny odolnosti a na svůj oblíbený sportovní lov teď neměla ani pomyšlení. Bolest ji provázela nepřetržitě po celý zbytek života.

V průběhu letních měsíců na farmě Boxhorn se znovu učila chodit, stále bojovala s drobnými infekcemi a neutuchajícími depresemi. Ráda sedávala na verandě a pomáhala krmit ovce, koně a kozy. Ale s příchodem listopadu 1934 se nemohla dočkat, až se vrátí zpátky do práce, a tak si zajistila nové místo v Evropě, tentokrát

v Benátkách, kde jak doufala, budou příhodnější podmínky než v Turecku, na které nevzpomínala ráda a neměla v úmyslu ho kdy znovu navštívit.

Nežádala o žádné zvláštní úlevy z pracovních povinností ani jí nebyly uděleny. Pouze občasné prudké změny nálad, které bývají příznakem potýkání se s nesnesitelnými pocity marnosti, mohly být pro nezasvěcené známkou míry jejího utrpení. Snažila se svůj hendikep skrýt dlouhými kroky, ale i když teď musela nosit boty bez podpatků, byla kolébavost její chůze patrnější, když byla unavená. Chůze po schodech nahoru i dolů zůstávala velkou výzvou – a proto jak sama brzy poznala, nemohlo pro čerstvě hendikepovaného člověka existovat méně příhodné místo než Benátky.

La Serenissima bylo město pro pěší. Virginia s hrůzou zírala na jeho kluzké, kostkami dlážděné uličky a čtyři sta hrbolatých mostů, mnohé z nich se schody, spojujících více jak sto sedmdesát sedm městských kanálů. A tak rychle přišla s důmyslným řešením: vymyslela si kočár, kterým jí byla vlastní gondola ozdobená nádherným zlatým lvem. Oddaný místní muž jménem Angelo jí pomáhal veslovat a držel ji, když „bylo moře neklidné“ a ona „ztrácela balanc“.⁸ Objevila v sobě talent na najímání lidí, kteří byli ochotní jí pomoci s nepřízní osudu, ohromení jejím šarmem a zjevnou odvahou.

Zabydlela se v historickém paláci, z jehož balkonu byl krásný výhled na Canal Grande. Znovu začala přijímat hosty, hodil se jí čínský porcelán a stříbro rodiny Hallových. Pozvala i matku, aby s ní prvních pár měsíců zůstala, když měla pocit, že se jí pomoc ještě bude hodit, obzvláště když její noha v tom lepkavém benátském parnu „hodně trpěla“. Možná to byly částečně nově obnovené neshody ohledně Virginiina rozhodnutí znovu pracovat tak daleko od domova, které činily život s úzkostlivou matkou nesnesitelným. Každopádně se zdá, že Barbara,

byť se ty dvě skutečně milovaly, už do Evropy za dcerou nikdy znovu nepřijela.

Přes všechny útrapy udělala Virginia znovu dojem na své nadřízené na americkém konzulátu, kde se zaměstnanci starali o víza, pasy a repatriaci amerických turistů stejně jako o celní opatření pro obchodníky. Umanuté se je snažila přesvědčit o svých kvalitách a brzy se začala zabývat složitějšími a choulostivějšími záležitostmi, zejména na poli kariérní působnosti diplomatů, nikoli pouhých úředníků, a dokonce zastupovala vicekonzula, pokud se musel věnovat jiným povinnostem. Zjistila, že když je hodně vytížená, daří se jí držet vlastní temné myšlenky na uzdě. Konzul si všiml, že si Virginia málokdy bere volno, dokonce ani o víkendech, a nikdy nedovolila svému postižení, aby jí bránilo ve výkonu práce. Tehdy předpokládala, že se nikdy nevzdá, a tak pro ni kariéra znamenala víc než cokoli jiného, tudíž se velmi snažila udržet si přehled o politickém dění. Zděšená vzrůstající vlnou fašismu všude kolem si toužebně přála, aby se mohla zapojit do diplomatického úsilí o její potlačení.

Byla to doba masové nezaměstnanosti a všudypřítomné chudoby, kdy se zdálo, že pouze diktátoři lačníci po moci napříč Evropou nabízejí naději. Hitler, který byl donedávna terčem samolibého výsměchu novinářů, co tvrdili, že to nikdy nikam nedotáhne, se stal německým kancléřem a uctívaly ho milionové davy. Virgininiina hostitelská Itálie byla v podstatě fašistickým státem jedné politické strany pod vládou Mussoliniho, jehož podporovali teroristické gangy Černých košil známé jako *squadristi*. Stalin zase vládl vražedným diktátem v Rusku. Takový extremismus (levicový i pravicový) se zdánlivě rozvíjel všude na pozadí propagandy, hesel a bezohledné manipulace s médii.

V tom, co vešlo ve známost jako desetiletí lží, se pravda a důvěra staly oběťmi strachu, rasismu a nenávisti.

Virginia byla osobně svědkem toho, že stále křehčí ideály demokracie nedokázaly najít zastánce, kteří by přišli s alternativními řešeními. Vzácnou výjimkou byla její rodná země a Nový úděl prezidenta Franklina Roosevelta, který nabízel programy nouzové pomoci spojené s vytvářením řádně placených míst v obrovských projektech veřejných prací. Virginia byla přirozeným Rooseveltovým stoupencem a v Barnardu ji učil jeden z jeho hlavních poradců, profesor Raymond Moley. Ale k jejímu zklamání se Amerika do údajně nekonečného evropského hašteření příliš nezapojovala a před hrůzně se vyvíjející situací ve zbytku světa zavírala oči. Ať už prostředí, v němž žila, bylo jakkoli esteticky velkolepé, na pozadí takových globálních událostí jí úřednická práce v Benátkách přišla až tíživě bezvýznamná.

Koncem roku 1936 se Virginia rozhodla znovu zkusit stát se diplomatkou. S pětiletými pracovními zkušenostmi v zámoří v pozici úřednice ministerstva zahraničí již nemusela podstupovat písemnou zkoušku, pohovor byl dostačující. Byla přesvědčená, že jí vše konečně hraje do karet, a tak v lednu 1937 odplula zpátky do Spojených států, aby se svolením nadřízených v Benátkách a optimisticky naladěná podala svou žádost. Bylo jí třicet a již sloužila na třech různých vyslanectvích, s ohledem na znalosti místní politiky tedy měla co nabídnout. Nicméně její žádost byla na místě zamítnuta, tentokrát s odkazem na téměř neznámé pravidlo vylučující z diplomatické praxe lidi s postižením. Nejprve se domnívala, že se jedná pouze o dočasnou překážku, a na ministerstvu zahraničí se dožadovala několika schůzek, aby dokázala, že její výkon nebude ničím omezován. Byl to statečný, ale předem prohraný boj, vrátila se do Benátek zdrcená a s narůstajícím pocitem pohrdání pravidly a těmi, kdo vymáhají jejich dodržování.

Rozsudek nad ní vynesl sám ministr zahraničí Cordell

Hull, avšak Virginiini příznivci, z nichž mnozí byli zapálení demokraté stejně jako rodina Hallových, se nechtěli bez boje spokojit s tím, jakým způsobem se s ní zachází. Po několika měsících a vlnách korespondence mezi vlivnými rodinnými přáteli si plukovník E. M. House vzal osobně na starost lobbování za svou dobrou přítelkyni v oválné pracovně. Virginia, jak sdělil Rooseveltovi, je „urozená, velmi inteligentní dáma“, která dělá „dobré jméno naší zemi“, ale stala se obětí „nespravedlnosti“. Bez ohledu na postižení žije aktivním životem, vesluje, plave a jezdí na koni a „v práci nemešká“, přesto jí bylo řečeno, že do diplomatického sboru nemůže být nikdy přijata. Roosevelt 4. února 1938 požádal o krátkou informativní schůzku s Hullem, kterého tyto zvláštní přímluvy zjevně rozhořčily. Vysvětlil prezidentovi, že Virginiin hendikep představuje překážku ve výkonu práce a ona nesplňuje požadavky pro diplomatickou pozici. Hull, zjevně ignorující pochvalné reference z konzulátu v Benátkách, souhlasil, že by to mohla „dotáhnout daleko“, ⁹ ale pouze pokud setrvá v úřednické hodnosti. Sám Roosevelt musel překonat částečné ochrnutí způsobené obrnou, aby mohl dosáhnout na nejvyšší post ze všech. Přesto, s trochou ironie, neviděl důvod k dalšímu projednávání této záležitosti.

Snad jakoby za trest byla Virginia za opovážlivost brzy poté proti své vůli nucena opustit Benátky a hlásit se ve službě na americkém vyslanectví v Tallinnu, odlehklém hlavním městě stále více diktátorského pobaltského Estonska. Když žádala o povolení cestovat přes Paříž – jen kousek mimo plánovanou cestu –, aby si mohla zajistit neodkladné opravy protézy, byla úsečně poučena, že jí náklady nebudou hrazeny. Neméně ponižující bylo, když její nástupce v Benátkách – muž – byl ihned jmenován vicekonzulem a dostal vyšší plat. Virginia stále víc dostávala své pověsti rebelky a rozhodla se bez jakékoli

pomoci ostatních odcestovat do francouzského hlavního města a zastavit se u starých přátel.

V Paříži neměl skoro nikdo tušení, že se stala obětí nehody, ačkoli jim bylo divné, proč i za jarního slunečného počasí nosí silné punčochy. Nicméně je ani nenapadlo, že jí pomáhají skrývat protézu a vypodložit končetinu tak, aby minimalizovala bolest a krvácení. Přestože se rodina Virginiiny matky považovala za episkopální, vycházela ze stoických tradic pensylvánských Holanďanů, potomků raných germánských osadníků spojovaných s amiši. Virginia byla vychována tak, aby se nikdy nebavila o penězích, citech nebo zdraví a držela se dál od davu. Své problémy si nechávala pro sebe stejně jako tajemství, tudíž diskrétnost měla přirozeně v povaze. Sice se neprovdala za průměrného manžela, avšak v životě musela tiše snášet jinou formu utrpení.

Do Tallinnu dorazila na konci června a začala pracovat za stejný plat ve výši dvou tisíc dolarů – za sedm let služby jí nebyl ani jednou navýšen. Jedinou kompenzací jí byla hojnost lovecké zvěře v rozlehlých panenských lesích Estonska. Neztrácela čas s vyřizováním povolení k lovu tetřevů a bažantů. Rozhodla se, že se nehodou nenechá odradit od sportovní střelby, bez ohledu na náročný bažinatý terén. Podřadná práce ji nudila. Zvedala telefony a vyplňovala papíry, zatímco se Evropa hnala do války, a s hrůzou sledovala, jak se britský premiér Neville Chamberlain v září 1938 setkal v Mnichově s Hitlerem a mluvil o „míru pro naši dobu“. Podobný vývoj událostí jako v Evropě mohla sledovat i v Estonsku: objevila se nacionalistická horečka. Politické strany byly zakázány, tisk cenzurován a potenciálně cizí jména přepsána, aby zněla estonsky. Ze strachu z budoucnosti a s nulovými nadějemi na povýšení, zaškatulkovaná jako bezvýznamná hendikepovaná žena, v březnu 1939 opustila své místo na ministerstvu zahraničí. Přes veškeré počáteční

ambice se diplomatická kariéra ukázala být jen o něco málo pravděpodobnější či uspokojivější než staromódní instituce manželství, kterou kdysi zavrhla.

Po sedmi letech života ve stínu fašismu se rozhodla udělat víc, aby veřejnost v její domovině prohlédla to, co sama viděla jako „nesprávné myšlení“, „korupci“ a „strašný podvod“, a to prodejem článků do amerického tisku. Na akademii ve Vídni sice studovala žurnalistiku, ale psaní nikdy nebylo její silnou stránkou. Je nepravděpodobné, že byla jakkoli úspěšná nebo ji snad někdo vyslyšel. Z této doby nebyly nalezeny žádné publikované texty, ačkoli její pas je důkazem, že se pár měsíců v Tallinnu ještě zdržela. Psaní by ji jistě nedokázalo uspokojit na dlouho. Chtěla jednat, nejen podávat zprávy. Jak by se jen mohla zbavit okovů svého života a dělat něco skutečně užitečného? Jak by jen mohla porazit depresi, která ji neustále pronásledovala, a dokázat, že její přežití mělo navzdory všemu svůj důvod?

Německo náhle a brutálně zaútočilo 1. září 1939 na Polsko, o dva dny později Británie a Francie odpověděly vyhlášením války. Nebylo tajemstvím, že estonský soused, Rusko, měl podobné plány na expanzi a na konci října se Virginia na poslední chvíli rozhodla nastoupit na loď do Londýna, dokud byl ještě čas. Pro všechny případy už měla v záloze další plán. Zanechá psaní a stane se dobrovolnicí u Pozemních vojenských služeb, ženské odnože britské armády. Ale když se objevila v přijímací kanceláři, četaři si letmo prohlédli její pas a oznámili jí, že cizinci nejsou vítáni. A tak přišlo další odmítnutí.

Většina lidí na jejím místě by se rozhodla to vzdát a vrátit se do bezpečí Spojených států, ale pro Virginii by takový krok byl nemyslitelným přiznáním, že selhala. Odplula tedy do Paříže a s vytrvalou houževnatostí se konečně dopátrala aktivní služby, které se mohla věnovat a být v ní v boji proti fašismu užitečná. A aby

se vyhnula hádkám s matkou, záměrně jí zatajila, že se v únoru 1940 upsala francouzskému 9. dělostřeleckému pluku, kde ve službách Santé des Armées řídila sanitní vozy. Neměla žádné medicínské zkušenosti, ale vlastnila řidičský průkaz a tato služba byla jednou z mála u vojenských sborů, která byla otevřená dobrovolníkům z řad žen – a také cizinců. K její nemalé radosti po ní přímo skočili (snad nevěděli o jejím postižení) a zajistili jí intenzivní kurz první pomoci. Konečně dostala příležitost se ukázat.

Krátce po úvodním zaučení se 6. května hlásila do služby jen kousek od Met na severovýchodní hranici Francie, nedaleko od Maginotovy linie, betonového opevnění, které mělo údajně představovat nedobytnou bariéru proti budoucí německé agresi. V těch posledních dnech, které vešly ve známost jako *falešná válka*, nebylo do čeho píchnout. Vojáci se bezcílně poflakovali a jejich zbraně zůstávaly nevyužité. Novinu o své nové misi se Barbaře pokusila sdělit, jak nejopatrněji to šlo, a trvala na tom, že přestože je „unavená a špinavá“, je o ni „dobře postaráno“ v domě se „spoustou dobrého jídla“.¹⁰ To jí ovšem matka mohla jen těžko uvěřit. Jednomu reportérovi z *Baltimore Sun*, píšícímu článek s názvem *Žena z Marylandu řídí sanitku pro francouzskou armádu*,¹¹ se svěřila, že Virginiina slova byla sice „dobře míněná, ale poskytovala pouze slabou útěchu, protože se jí svým charakteristickým způsobem snažila vždy vše přikrášlovat“. Sama sebe se pak ptala, proč dcera utíká od pohodlného života v domácnosti k větším strastem, zbraním a hrůze.

To bylo na dlouhou dobu naposledy, co o Virginii slyšela. Němci zahájili 10. května smrtící útok, když jedno-duše obešli Maginotovu linii, aby vpadli do Francie skrz nechráněnou zalesněnou oblast belgických Arden. Tankové divize se valily přes hranici, překvapily samolibé